

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/190/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5114215401
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5114215401.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členov Mgr. Márie Kašíkovej a JUDr. Jany Kotrčovej, v právnej veci žalobcu: BYTTERM, a.s., so sídlom Saleziánska 4, Žilina, IČO: 31 584 705, právne zastúpený Mgr. Soňou Grošaftovou, advokátkou so sídlom v M., J. X, proti žalovanému: Mesto Žilina, Námestie obetí komunizmu 1, Žilina, IČO: 00 321 796, právne zastúpený JUDr. Lukášom Bútorom, advokátom so sídlom v M., T. W. XX, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 39.152,23 Eur, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina zo 14. marca 2018, sp.zn. 17C/164/2014-146, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanému n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobe žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 39.152,23 Eur, podľa § 451 a § 457 Občianskeho zákonníka vyhovel. Vykonaným dokazovaním zistil, že medzi žalobcom ako kupujúcim a žalovaným ako predávajúcim bola dňa 28.04.1993 uzatvorená Kúpna zmluva č. 1/1993, ktorej vklad bol povolený pod č. V1218/1993, predmetom ktorej boli, okrem iného, nehnuteľností, a to C-KN parc. č. 4437/3 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1750 m² a C-KN parc. č. 4437/4 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 603 m², v tom čase evidované na LV č. XXX k.ú. M.. V zmysle čl. 2 bod 1 Kúpnej zmluvy č. 1/1993 bola kúpna cena stanovená na sumu 39.152,23 Eur a táto bola zo strany žalobcu žalovanému uhradená. Listom zo dňa 10.07.2013 adresoval žalobca žalovanému žiadosť o vydanie bezdôvodného obohatenia, na ktorú žalovaný reagoval dňa 18.07.2013 s odôvodnením, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia považuje v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka za premlčaný. Dôvodom výzvy žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia bola skutočnosť, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp.zn. 9Co/566/2015-2012 zo dňa 10.03.2016 (ktorým zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina z 20.10.2011, sp.zn. 14C/96/2011-92) rozhodol tak, že výlučným vlastníkom nehnuteľností - C-KN parcele č. 4437/3 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1756 m² a C-KN parcele č. 4437/4 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 603 m², sú Saleziáni Don Bosca - Slovenská Provincia, Bratislava. Najvyšší súd SR rozhodnutím zo 07.11.2017, sp.zn. 4Cdo/49/2017 (ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 05.12.2017) dovolanie žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10.03.2016, sp.zn. 9Co/566/2015 zamietol. Na základe takto zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že žalovaný nemohol získať majetok na základe zákona č. 138/91 Zb., nakoľko v čase nadobudnutia účinnosti zákona k 01.05.1991 boli vlastníkami nehnuteľností na základe zákona - Saleziáni Don Bosca - Slovenská Provincia a následne v roku 1993 nemohol žalovaný previesť vlastníctvo kúpnu zmluvou z 28.04.1993 na žalobcu, keďže nebol vlastníkom týchto nehnuteľností. Námietku premlčania vznesenú žalovaným podľa § 107

ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka na vydanie bezdôvodného obohatenia nepovažoval za dôvodnú. V danom prípade, vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci, bolo potrebné posúdiť premlčanie práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatneného žalobou podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka. V prípade vydania bezdôvodného obohatenia z neplatnej či zrušenej zmluvy v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka, na jednej strane stojí právo, ktoré sa premlčí (právo na peňažné plnenie) a na druhej strane nepremlčateľné právo (vlastnícke právo). V prípade kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi konania nie je vydanie prevádzanej veci, t.j. nehnuteľnosti, pre nepremlčanosť vlastníckeho práva ohrozené uplynutím premlčacej doby, zatiaľ čo právo žalobcu na vydanie peňažného plnenia premlčaniu podlieha. Ustanovenie § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka teda vylučuje vznik neprípustnej nevyváženosti, ktorá by mohla vzniknúť, keď vydanie veci pre nepremlčateľnosť vlastníckeho práva nie je ohrozené uplynutím doby, zatiaľ čo právo na vydanie peňažného protiplnenia premlčaniu podlieha. Na charaktere tohto synallagmatického záväzku nemení ani okolnosť, že k vráteniu vlastníckeho práva došlo na základe právoplatného rozsudku súdu, nie však zmluvnému partnerovi (žalovanému), ale skutočnému vlastníkovi. Preto s poukazom na synallagmatické plnenie z neplatnej zmluvy, vychádzajúc z podmienok posúdenia premlčania práva podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka, na námietku premlčania žalovaného neprihliadal a žalobe žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov v plnom rozsahu.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Namietal, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne vec právne posúdil, keď na daný prípad aplikoval ustanovenie § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Dané ustanovenie sa aplikuje výhradne v prípade, ak by si strany sporu boli povinné navzájom si vrátiť poskytnuté plnenia. V prejednávanej veci však z jeho strany s dotknutou nehnuteľnosťou nemohol disponovať, nakoľko v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy dňa 28.04.1993 už bola ex lege vlastníkom pozemkov tretia osoba a prevod sa nemohol uskutočniť vzhľadom na základnú zásadu civilného práva „Nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“. Žalobca sa nikdy nemohol stať vlastníkom nehnuteľností, preto mu nevznikla povinnosť vydať vlastnícke právo k predmetným pozemkom, čo je základná premisa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na rozhodovaciu prax NS ČR sp.zn. 32Odo 1142/2004 a rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR publikované v Soubore civilních rozhodnutí a stanovisek pod č. 3604. V danom prípade navyše, medzi žalobcom a ním sa jedná o obchodnoprávny vzťah, vo vzťahu ku ktorému nie je dôvodné aplikovať ustanovenie § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

3. Žalobca vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadal rozsudok ako správny potvrdiť. Uviedol, že na základe vznesenej námietky premlčania súd prvej inštancie správne vychádzal zo skutkových okolností, keď v dôsledku neplatnej či zrušenej zmluvy na daný synallagmatický zmluvný vzťah bolo dôvodné aplikovať ustanovenie § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok NS ČR sp.zn. 31Cdo/2250/2009. Žiadal rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

4. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas (§ 362 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) po zistení, že odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie je prípustné (§ 355 ods. 1 CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 378 ods. 1 v spojení s § 177 ods. 2 písm. c) CSP) preskúmal napadnutý rozsudok okresného súdu v rozsahu danom § 379 a § 380 CSP, ktorý podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

5. Záver súdu prvej inštancie, ktorý neprihliadal na vznesenú námietku premlčania žalovaným, keďže nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné z hľadiska premlčania posudzovať podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka, je správny.

6. Na doplnenie správnosti vyslovených skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie odvolací súd poznamenáva, že citované zákonné ustanovenie bolo do Občianskeho zákonníka doplnené až jeho novelou vykonanou zákonom č. 131/1982 Zb. s účinnosťou od 01.04.1983. Do uvedenej doby sa však postupovalo podľa rovnakých pravidiel, pretože už skoršia judikatúra túto problematiku riešila. Možno poukázať na judikát R 26/1975, ktorý reagoval na problematiku premlčania nárokov na vydanie plnenia v prípadoch neplatných zmlúv, ktorými malo byť prevedené vlastníctvo. Naďalej je použiteľný tu vyslovený názor, že nárok kupujúceho na vrátenie kúpnej ceny pre neplatnosť kúpnej zmluvy nemôže byť ohrozený ani neskoršie podanou žalobou predávajúceho, ktorý sa domáha vrátenia predanej ceny, bez ohľadu

na to, či táto neplatnosť bola už konštatovaná iným rozhodnutím, alebo má byť riešená ako otázka predbežná. Ak sa teda stala kúpna zmluva neplatnou alebo zrušenou, v zmysle publikovaného názoru, nárok na vrátenie kúpnej ceny je zo zákona podmienený (§ 457 OZ) tým, že ide o vzájomnú reštitučnú povinnosť. Toto samozrejme platí aj opačne, ak by predávajúci žaloval na vrátenie predanej veci (pozn. odvolacieho súdu - v prípade nehnuteľnosti jej vypratanie). Aj takejto žalobe by súd mohol vyhovieť len vtedy, keby vo výroku rozsudku mohol vyjadriť synallagmatický záväzok oboch účastníkov neplatnej či zrušenej zmluvy na vrátenie plnenia z oboch strán. Aj z obsahu dôvodovej správy k zákonu 131/1982 Zb. v spojitosti s ustanovením § 107 ods. 3 OZ vyplynulo, že pri vzájomných právach z neplatnej alebo zrušenej zmluvy musela dovtedajšia prax súdov čeliť mnohým ťažkostiam vyplývajúcim z toho, že napríklad pri kúpnych zmluvách nebolo ohrozené vydanie veci uplynutím času pre nepremlčateľnosť vlastníckeho práva, zatiaľ čo podľa doslovného znenia zákona právo na vydanie peňažného plnenia podliehalo premlčaniu. Podľa dôvodovej správy nová úprava preto tieto prípady výslovne rieši spôsobom zodpovedajúcim spravodlivému vyporiadaniu medzi účastníkmi zmluvy.

7. V danom prípade kúpna zmluva uzavretá dňa 28.04.1993 č. 1/1993 medzi žalobcom ako kupujúcim a žalovaným ako predávajúcim bola neplatnou (zrušenou) z dôvodu, že v čase prevodu vlastníckeho práva žalovaný nebol ako predávajúci vlastníkom prevádzaných nehnuteľností, a preto zmluva nenadobudla účinnosť predpokladanú zákonom a bolo na ňu preto potrebné hľadieť ako na zmluvu zrušenú zo zákona.

8. Vzhľadom na vyššie uvedené je nepochybné, že v súvislosti s kúpnu zmluvou z 29.04.1993 možno hovoriť o synallagmatickom plnení z neplatnej alebo zrušenej zmluvy. V prípade kúpy nehnuteľností uvedených z takejto neplatnej či zrušenej zmluvy boli takými vzájomnými a vzájomne podmienenými plneniami zo strany predávajúceho (žalovaného) prevod vlastníctva a zo strany kupujúceho (žalobcu) zaplatenie kúpnej ceny. Ak je predmetom súdneho konania vydanie peňažného plnenia na základe tejto kúpnej zmluvy, nepochybne preň platí právny režim ustanovenia § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

9. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a úspešnému žalobcovi proti žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

10. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
 - b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
 - c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
 - d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
 - e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
 - f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.
- (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)